meie siis jutu jälgi oma küla tänawast üles ei peaks wõtma?

Juhtusin ühel reedel, nädal enne wastla pääwa, Hiio-talo widewiko-pidajate hulka, kus wana Käspär seda alamal kuulutut jutu westis, mis oma mälestusest tema sõnadega katsume üleskirjutada.

Wana Hiio Käspäri jut rahahaugo leidmisest.

Leppiko kõrtsituba seisis õhtul turgis rahwast täis. Tõrwakul oli laata peetud ja kes seäl parajat peatäit ja hobuse kaupa ei tabanud, püüdis nüüd enne koeo minikut laadalise tallitusi korrale ajada. Mõnel meehel juhtus hobune, mis päikese walgel segamata silmaga wahetajat ei leidnud, aga Leppiko wiina märg ja õhtune pime katsiwad armastuse mantliga kõik wigadused kinni ja sigitasid kauba joonele, et lonkur ja pime laitmata edasi läks. Teopoisid, kellel neljajalgseid ei olnud, wahetasid piipusi, tubaka pungasi, kübaraid ja muud pisokest kribo-krabo kraami, et liiko saiwad jua. Mis kauba-ajamist mõnel naisterahwal siin kõrtsi toas wõis olla: seda ei tea mina pikemalt seletada; — aga kui ma naise mees ja tütre isa oleksin, tõeste — mino perest ei peaks laada õhtul mitte üks seelik kõrtso toas nähtawal olema. — Lähme jutule tagasi.

Kauba kambris letti taga istusiwad neli uhkemad meest, weike laua ümber, õllepudelite naabrusel. Nende meeste paisonud raha-pungad ei mahtunud kõrtsi tuppa teiste sekka, kõigewähemalt täna õhto, kus arjad neil wäga punetasid. Paremal pool laua otsas, sinise kue ja ninaga mees, oli Kukla mõlder, tema halli mantliga naaber, Arina aida-mees, keda teopoisid juba ammogi isandaks ristinud. Mõlemad kuulsad rikad, siiski wäsimata mammona-teenrid, öös ja pääwad kukru kosumise pärast murelikud. Pahemal pool laua otsas istus Wärtmetsa kubjas, üks wäga hooplik musta kuega saapa mees, kelle rikus kõrtsi kohas iga klaasiga kaswis. Neljas kaubakambri wõeras, peast warbani sakšawärki mees, ilus hõbe keega tasko-kel karmannis ja laia hõbekaanega meersaumi piip suus, oli kubja tädi-poeg Hans, üks pool-hulgus, kes linnas mitmes kohas teeninud, ei kuskil kaua aset ei pidanud. Enamiste wedeles ta sugulaste juures ja pidas prii ammetiks, et käsi salamahti silmanähtawalt korjas, mis kätte puutus ja tasko mahtus. Ehk kül sugulased Hanso prii-ammetit teiste wasto salgasid, siiski teädis rahwas selgeste, kuida wana kubjas ja teised sugulased ial kindlamast oma raha ei hoidnud, kui sel aeal, kus Hans nende perresse wõersi juhtus. Aga kui kubja silm määritut prillis seisis, himustas ta Hanso omale wäimeeheks, juba sellepärast, et tütar emanda nimelises saaks.

„Hans!“ ütles kubjas — „teie olete priske otsego saksaks loodud mees; muretsege endale kindel kodonaik ja wõtke tibuke peresse. Ma räägin igaühele tõt, olgo saks ehk talopoeg; wana Willem neid